

Suriye Kürtlerinin ‘güç’ savaşı!

ERBİL

Kürtler, Suriye Kürdistan’ı ya da Batı Kürdistan diyor. İki buçuk üç milyon Kürt yaşıyor bu coğrafyada.

Ancak, 900 kilometrelik Türkiye sınırı boyunca uzanmakla birlikte Suriye Kürtleri bu bölgede, Kuzey Irak’tan farklı olarak tek bir bölgede toplanmış değil.

Baas rejiminin yıllar boyu süren Araplaştırma politikasının bir sonucu olarak, Suriye Kürtlerinin arasında adacıklar halinde Araplar da var. Suriye Kürtleri siyaseten kendi içlerinde bölünmüş durumdadır. Bir yanda 18 irili ufaklı örgüt ve grup var. Bunlar daha çok Mesut Barzani’ye yakın duruyor ve Irak Kürdistan yönetiminden yardım görüyor.

Karşılarında ise PYD var.

PKK’nın Suriye uzantısı.

Suriye Kürtlerinin yaşadığı coğrafyayı bugün kontrol altında tutan en güçlü -ve de silahlı- örgütün PYD olduğu konusunda herhangi bir kuşku yok. Şam’daki Esad rejiminden destek aldığına ilişkin farklı görüşler olsa da, bundaki gerçek payı da büyük...

Türkiye PYD’ye kesin karşı.

Ankara’nın havası şöyle:

“Suriye’de yeni bir Kandil istemiyoruz.”

Ankara, Suriye Kürtlerinin içinde Mesut Barzani’nin güçlü olmasından yana gözüktüyor.

Barzani hiç kuşkusuz Suriye Kürtlerini PYD’ye kaptırmak istemiyor.

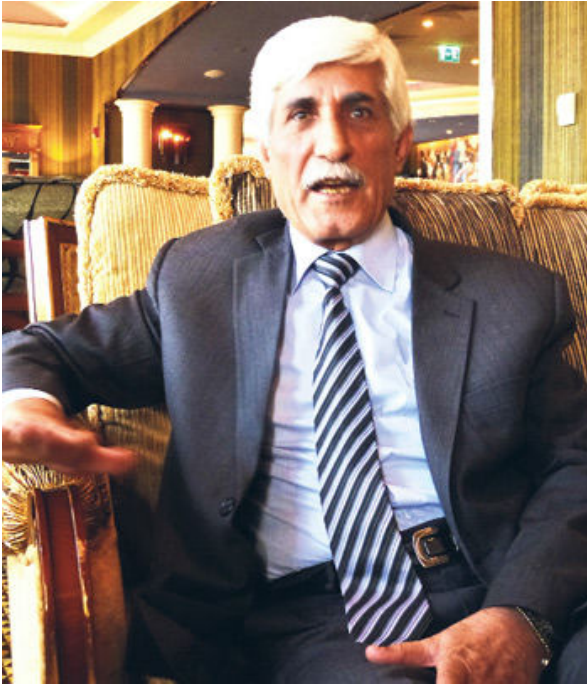
Ancak, PYD’nin gücünü galiba biraz gecikmeli fark etmiş olan Barzani’nin PYD ile bu coğrafyada silahlı bir çatışma en son isteyeceği şey.

Kendisiyle sohbetimde, PYD’nin Suriye Kürdistanı’nda bir realite olduğuna ve Türkiye dahil çevre ülkeler tarafından da kabul edilmesi gerektiğine işaret etti.

Ankara henüz bu ‘realite’yi kabul etmiş değil. Örneğin Dışişleri Bakanı Davutoğlu, Suriye Kürtlerini tek bir çatı altında toplayan ve Barzani’nin girişimiyle kurulmuş olan yüksek heyeti Erbil’de PYD’li üyeler olmaksızın kabul etmiş...

Bu arada Suriye ordusundan kopmuş Kürt askerlerinden oluşan ve Selahaddin Tugayı adı verilen silahlı gücün PYD’ye karşı kullanılması ve Türkiye’den Suriye Kürtlerinin yaşadığı bir bölgeye koridor açılması için çalışmalar yapıldığına dair duyumlar da var.

Aşağıda, Suriye Kürtlerinin iki kanadını temsil eden iki kişiyle Erbil’de yaptığım uzun görüşmelerin iki ayrı özeti yer alıyor.

Suriye Kürdistanı'nda Azadi Partisi'nin 65 yaşındaki Genel Başkanı Cuma, Erbil'deki Divan Oteli'nde sorularımızı yanıtladı .

Azadi Partisi Genel Başkanı Mustafa Cuma:

PYD'nin Esad ile gizli işbirliği var

Barzani'ye yakın ve PYD'ye karşı Azadi Partisi'nin lideri Cuma, "Bütün Irak sınırı PYD'nin kontrolünde" diyerek, PYD'nin Esad rejiminin gündemiyle çalıştığını söylüyor

ERBİL

Mustafa Cuma, 65 yaşında, Suriye Kürdistanı'nda Azadi Partisi'nin Genel Başkanı. Barzani'ye yakın, PYD'ye karşı. İrili ufaklı 18 örgüt ve grubun içindeki iki büyük partiden birinin başında.

46 yıldır siyasetin içinde.

21 yıl Beyrut'ta sürgün yaşamış.

Baas'ın hapishanelerinden geçmiş.

Dokuz çocuğu var. En büyükleri, 20 ve 21 yaşındaki kızıyla oğlu, Irak Kürdistan'ında Selahaddin niversitesi'nde okuyor.

Hafta başı Erbil'deki Divan Oteli'nde sohbet ederken sade Türk kahvesi istiyor.

'REJİMİN GÜNDEMİ'

PYD'nin duruma hakim olduğunu saklamıyor:

"PYD, PKK demek onun uzantısı. Esad rejimi yok, bazı yerleri tümüyle PYD'ye terk ettiler. Son üç dört gündür Dırbesiya, Teltemir, Gerekanı bölgelerinde de işleri PYD yürütüyor. Afrin ve Kobani'de de üç dört aydır onlar hakim duruma. Kamışlı ve Derik Hamko'da da genel denetim PYD'de ama Esad rejiminin kurumları da alışıyor. Silahlı araçları var, doka'ları var."

şöyle devam ediyor:

"PYD, Esad rejiminin gündemiyle alışıyor. Gizli, st örtülü bir işbirliği var Esad'la arasında... PYD otoriter, totaliter bir rgt, Kobani'de bize zulmediyor, silah kullanıyor."

'SURIYE ÇOK KARIşIK'

Sözü Türkiye'ye getiriyor:

“Türkiye'nin korkusu, PYD'nin Suriye Kürdistanı'ndaki varlığından kaynaklanıyor. PYD'ye kesin karşı Ankara... İki ay kadar önce Dışişleri Bakanı Dr. Davutoğlu'yla Erbil'de on üyeli Yüksek Kürt Konseyi olarak görüştüğ. Ama Dr. Davutoğlu, Kürt Konseyi'nin PYD'li beş üyesini kabul etmeyi reddetti.”

“PYD, Suriye'de ne olduğu belli olmayan demokratik özerklik istiyor. Biz ise otonomi, federasyon olsun diyoruz” diyen Azadi lideri şöyle devam ediyor:

“Suriye çok karışık bir yer. Araplar, Kürtler, Keldaniler, Asuriler, Çerkezler, Ermeniler, Türkmenler... Araplar ise Sünni'si, Alevi'si, Dürzi'si, Şii'si ve Hıristiyan'ıyla karman çorban... Suriye'de öyle bir yapı ve dengeler olmalı ki, bunların hepsi barış içinde aynı çatı altında yaşasın. Böyle olmazsa, Suriye'de savaş bitmez...”

'TÜRKİYE ANAHTAR ROLDE'

Türkiye'nin anahtar rol oynayabileceğini düşünüyor Azadi Partisi lideri: “İrak'ta olsun, Suriye'de olsun, Türkiye'de olsun Kürtler günün birinde bir sonuca ulaşacaklar. Bu konuda kuşku yok. Unutmayın, Kürtlerin büyük çoğunluğu da Türkiye'de yaşıyor. Türkiye sorunun çözümünde anahtar rol oynayabilir. Ama bunun bir önkoşulu var, bu da Türkiye'nin kendi Kürt sorununu çözmesi... Bu gerçekleşirse, PYD de sorun olmaktan çıkar. Şunu da aklınızda tutun. Osmanlı döneminde Irak, Suriye ve Türkiye Kürtleri, adı Kürdistan olan tek bir coğrafyada yaşıyorlardı. Bir de İran'da yaşayanlar vardı.”

SINIRDA DURUM

Kendisine Selahaddin Tugayları'nı sorunca şöyle özetliyor:

“İçinde farklı gruplar var. Esad'ın ordusundan ayrılan Kürtler tarafından oluşturuldu. Silahlı bir grup. Bize yakın, PYD'ye uzak. Bazen Özgür Suriye Ordusu'yla birlikte hareket ediyor. Halep ve Afrin bölgesindedeler...”

Azadi Partisi lideri Mustafa Cuma bir noktayı daha vurguluyor sohbetimizde:

“Bütün Irak sınırı PYD'nin kontrolünde...”

PYD'nin Güney Kürdistan temsilcisi Dr. Vicdan kod adlı Muhammed Reso. “Suriye Kürtlerine baskı vadmıyoruz” diyor.

Fotoğraflar: NAMIK DURUKAN

Suriye Kürtlerinin PYD’li temsilcisi Reşo:

Türkiye birbirimize düşürmek istiyor

PYD temsilcisi Dr. Vicdan kod adlı Muhammed Reşo, şam’la ittifakları olduğunu reddediyor, “Türkiye’nin dolaylı girişimleri var, bizi Barzani’yle birbirimize düşürmek için” diyor

ERBİL

İsmi, Muhammed Reşo, kod adı Dr. Vicdan. 43 yaşında. Kendisi itiraf etmiyor ama benim öğrendiğime göre 1992’de Halep’te PKK’ya katılmış...

Resmi sıfatı şöyle:

PYD’nin Güney Kürdistan (Irak Kürdistan’ı) temsilcisi.

Kendisiyle hafta başında BDP’nin Erbil’deki temsilciliiğinde uzun bir görüşme yaptım. Dr. Vicdan Türkçe bilmediği için Kürtçe konuştu, ben de Türkçe...

‘BİR İTTİFAK YOK’

PYD’nin 20 Eylül 2003’te kurulduğunu söyledi, şöyle devam etti:

“şam’la resmen bir ittifakımız yoktur. Resmen diyalogumuz da yoktur. Ama yerelde bir sorun oldu mu, orada devletin uzantılarıyla çözüme yöneldiğimiz vakit diyalog, görüşme oluyor. Suriye’de ayaklanma başlayınca, bu süreçte Kürtlerin zerine gidilmemesi için talimat geldi şam’dan, Kürtlerle atışmayın diye... Yani hedef küçültmek...”

řu noktayı da vurguladı:

“Suriye’deki yapının Tunus, Mısır ya da Libya’daki gibi bir yapı olmadığını biliyorduk. Buna göre hazırlık ve örgütlenme yaptık.”

PYD olarak Suriye’de üçüncü yol diye niteledikleri bir politikayı benimsediklerini şöyle özetledi:

“nc yol řu: Ne zgr Suriye Ordusu, ne de Esad rejimi... Bunun yerine Kürtlerin ıkarı... Biz Suriye Kürtlerine baskı yapmıyoruz, bütün kışkırtmalara rağmen... Arada bir itiş kakış, ufak çapta çatışma oluyor.”

şoruyorum:

“Türkiye’yle Barzani birlik olup PYD’nin üstüne yrr m?”

ÜÇÜNCÜ YOL

Bu soruya açık yanıt vermiyor. Bu konuda Erbil’de edindiğim bazı izlenimleri şöyle özetleyebilirim.

Deniyor ki:

“Barzani’yle Ankara arasındaki ilişkilerdeki derinliğin idraki içinde PYD. Hayal kurmuyor. Ama Barzani de aslında PYD gibi üçüncü yolu savunuyor. Ne İran (Safavi), ne de Türkiye (Osmanlı) politikalarının etkisinde olmayı istiyor, dışında kalmayı öneriyor Barzani. Barzani’yle Ankara arasında gizli bir plan olabilir mi sorusu da PYD’de yabana atılmıyor. Ama řu unutulmasın. Barzani adı bugün artık Kürdistanı politika ile özdeştir. PYD’nin üstüne gelir, kan akıtırsa kendisi kaybeder, Kürtler üstündeki etkisi darbe yer.”

‘SO’DAN DEMOKRASİ ÇIKMAZ’

Bu noktayı, hafta içinde yaptığımız görüşmede Mesut Barzani’ye belirtince, dikkatle dinlemiş, Suriye’de Kürtler arasında bir çatışmayı kesinlikle istemediklerini söylemiş, ama yine de böyle bir opsiyona -son tahlilde- kapıyı tümüyle kapatmayan bir üslup sergilemişti.

PYD’nin Irak Kürdistan’ı temsilcisi Muhammed Reşo, sözü bir kez daha Trkive’ve etiriyor

“Türkiye’nin dolaylı girişimleri var, bizi Barzani’yle birbirimize düşürmek için. Özgür Suriye Ordusu’nun içindeki Selahaddin Tugayları gibi güçleri bize karşı kışkırtıyorlar. Provoke etmek için Kamışlı’da, Afrin’de, en son Kobani’de bazı olaylar çıkartıldı.”

Gizli plan diyerek şöyle devam ediyor:

“Selahaddin Tugayları adı maskedir. İşin aslı Barzani’dir, arka plan da Türkiye’dir. Barzani resmen yapmıyor. Kürt Meclis Heyeti’nin kararları var çünkü... Mesela Türkiye sınırı içindeki Ceylanpınar karşısına düşen Serikani bölgesinde mayınlar temizleniyor ve Türkiye’den bir koridor açılmak isteniyor. Suriye Özgür Ordusu buradan Selahaddin Tugayları maskesiyle girmek istiyor.”

Son sözleri şöyle:

“Bakın, Özgür Suriye Ordusu Müslüman Kardeşler demektir. Onlardan demokrasi, demokratikleşme çıkmaz. Kürtlerin sorunlarını çözecek bir yaklaşımı yok. Biz demokratik bir Suriye istiyoruz, Kürtlerin hak ve hukukunu güvence altına alacak demokratik bir koalisyon istiyoruz.”

Suriye Kürtleri siyaseten kendi içlerinde bölünmüş durumdadır. Bir yanda 18 irili ufaklı örgüt ve grup var.

YARIN:

Petrol ve genel değerlendirme